

Hogy kifakad rajtad hamvas szinezettel
Tavaszi üdeségben a harmatos reggel,
Hűvösebb sugárral, esti csillagfényel
— Mind az én életem, egyben a tiéd.

Hogyha visszahull rád, hideg őszi szélben,
Sárgult fák levele, aranyesőképen,
— Késő már, hogy nézzük a leszálló napot —
Fáradt gyermekedet mélyen elringatod.

Czóbel Minka.

A Felvidéken . . .

Három órakor reggel a szekér zörgése már talpon talált. Hamar felraktuk a holmit s nem telt bele tíz perc, már utban is voltunk. Az apró lovak ugyancsak szedték patáikat, mert biró uram maga hajtott: ki akart tenni magáért.

A falu elmaradt.

Elterült szemünk előtt a smaragdzöld havasalji legelő, apró, zsendelyes csüreivel, hófehér birkanyájaival, rézcsatos tüszővel övezett, nagykalapos tót juhászaival. Feljebb komoran sötétlett a fenyves, a magasba pedig a gyalog-fenyő nyomult, jelezve a fatenyészítő övnek felső határát, mely felett már csak a gránitfalak és ormok meredeznek.

Elértük azt a pontot is, ahol a vizek elválnak. Délnyugatnak fut a Vág első erecskéje, keletnek a Popradé. A vizek e válópontja széles Magyarországon ritkítja páráját, mert valóban alig pár lépésnyi területen követhetjük a cseppek folyását, melyek közül az egyik a Fekete-tengerig, a másik az Északi-tengerig fog kalandozni!

Éppen mikor a felkelő nap első sugarai megaranyozták a Kriván süvegalaku, áthajló csucsat, elértük az ingoványokat; következett a hegymászás.

A vezető megrakta hátát az eleséggel, én megragadtam hűséges botomat s éppen indulófélben voltam, amikor Rakityán Péter, a jó zergevadász utolért s önkéntes vezetőmül kínálkozott. Jól megosztottuk a terhet s neki-vágtunk a köves hegyi utnak, be a fenyves komor birodalmába.

Friss erővel, egyenletes léptekkel haladtunk fölfelé; gondoskodtam a mérsékletéről, mert gazdálkodni kell az erővel; ez a hegymászás első szabálya.

Mínél magasabbra hágtunk, annál inkább törpültek a fenyvek: nem a magasba, hanem szélesre fejlődtek, ágaik megfeküdtek a földön, sudaraik már vesztek az egye-

nességből, közbe-közbe vegyültek már a füskelevelű boróka-fenyvek is és mire ezek közül kiértünk, elterült előttünk az igazi havasi táj.

Virágon, fűszálon, a magányos borókabokrokon csillogott a reggeli harmatcsepp, a csucskok pedig már teljes napfényben usztak.

Embereim egy kicsit kifujták magukat, én köveket forgattam, s szedtem a rovar, a pókot, mindenfélét.

Azután előre!

A gyepek szakadozni kezdett, mintha csupa vakondtúrásokra szakadozott volna. A fenyvek elmaradtak s egyszerre benne voltunk a gyalogfenyőben.

Amikor már a nap a völgyet is elárasztotta fényével, ott termettünk a hajlásban, melynek Handel a neve. Itt rejtőzködött egy pásztorkalyiba, oly ügyesen, hogy csak a füstje után találtuk meg. A kalyiba közelében egy falka hófehér tinó kérődzött s ugyancsak meresztette azt a mélabus tinószemét a jövevényekre. Rakityán Péter uram vadászkurjantására azután egy mélyedésből előkerült két kis tótocska; tizenkét és tizennégy évesek lehettek; e két gyerkőce egymagában gondozta a falkát egész nyáron át; szombatonként fellátogatott a gazda s hozta nekik a darát, a lisztet, a zsírt és a kenyeret egy egész hétre!

Hej, hogy megbámulták azok a szakállamat, botomat, hálóimat, mindenemet! Kék szemük szinte kidült, szájuk tátva maradt; de meg is örültek, amidőn megtudták, hogy mindezt napok hosszat bámulhatják.

Leraktuk a terhet a gyalogfenyőből font kalyibába, mely előtt vigan lobogott a tűz; egy kicsit pihentünk, falatoztunk, az öt lépésnyire folyó kristálypatak mellé halálva jött ittunk, azután ismét előre!

Kiadtam a parancsot, hogy éjtszakára egyik vezetőm a pásztorfiukkal nagy tüzet gyújtson, mert ilyen magasságban az éjtszaka hűvös; azután Rakityán Péterrel elkezdtük az utat a csucs felé.

Amint az ugynevezett Priehibák felé közeledtünk, egyszerre csak egynéhány éles fütty hasította a levegőt, szakasztott olyan, aminőt a pásztorok ujjaiuk segítségével idéznek elő.

Ez a marmota füttye volt.

Láttam, amint jókora távolságban, egy szikla csúcán ürgemódra felágaskodva állott a szürkebarna bundás marmota ör, a szikla tövében elterülő gyepon pedig futkosott a család, nyakrafőre menekült a lyukba. A fütty tehát jel volt, amellyel az ör menekülésre figyelmeztette társait; ő maga csak akkor szállott le ór helyéről, amidőn társai az utolsóig elmenekültek. Ez az élénk látvány végtelenül jól esett a sziklák e komor, különösen pedig

hallgatag világában.

Lassan-lassan feljutottunk egy hegynyeregbe, mely egy csatornaszerű, lefelé vezető sziklás völgyet védett. Itt Rakityán uram óvatosságra intett, felvett egy jókora követ s messzire ledobta a völgybe.

Amint a kő egy sziklához ütődött, a csattanásra, mint egy varázsütésre megélenkült a sziklavilág, úgy, hogy szinte megkápráztatta a szemet; tizenegy zerge, azt sem tudtuk honnan, a sziklákon termett, hátravágott fejjel szikláról-sziklára inkább repülve, mint ugorva, leirhatatlan sebességgel vágatott egyenesen a Kriván csúcsa felé; kevéssel a csucs alatt eltűntek, mintha csak a szikla nyelte volna el őket.

Az egész látvány meglepő, szinte szédítő volt, mert valóban, az oly ügyetlennek látszó csülkös zergeláb öthat perc alatt tette meg az utat a csucsig, amelyre nekünk azután fáradságos három óra kellett!

Mindezek derült hangulatot ébresztettek bennünk s jó kedvvel kezdtük meg utunk legkeményebb részét; a csucs megmászását. Oly meredek volt az, hogy helyenközön négykézláb másztunk, kivált a keskeny gypeseken, amelyeken a láb könnyen kisiklott. Minden negyedórában megállapodtunk néhány percre, kifújtuk magunkat.

Nagysokára elértük a pontot, amelyen a zergék eltűntek; egy kis hajlás volt az s átvezetett a csucs keleti oldalára, mely függőlegesen bocsátkozott le a rettentő mélységbe, oda, ahonnan a Zöld-tó vize felénk csillogott; e meredek falon keskeny párkányok látszottak, olykor nagy távolságra egymástól s a zergék mégis csak e párkányokon szökve menekülhettek tova!

Pár perc múlva a csucson voltunk, mely egészben husz lépésnyi hosszú, öt lépésnyi széles területet alkot, köves, itt-ott szivós moszatokkal borított s Gácsország felé áthajló; ez oldalon csak olyan ember tekinthet le, akinek idegzete ép, feje nem szédül; más csak fekvő helyzetben merheti a letekintést.

Mily pompás, mily ragyogó kép tárult fel szemünk előtt!

Nyugatra a hegység letörpült; kelet felé a Magas-Tátra merész sziklaormai szinte a felhőkig látszottak felérni; északnak a gácsországi lapály terült el falvaival, melyek innen hangyabolyoknak látszottak; dél felé, éppen a lábunk alatt, a szepes-liptói fennsík, melyen elszórva a falvak s városok úgy feküdtek, mint a pacsirta meleg fészke a rét fűében; messze, a távol kékjében uszva, a magyar rónaság elmosódó vonalai látszottak.

— No, Péter gazda, ki azzal az üveggel!

Régi szokásom szerint felköszöntöttem szép hazán-

kat; felvirágoztatására üritettük a palackot, aztán megragadtam s messzire dobtam a sziklatengerbe, oly mélységbe, hogy mikor a fenekére ért, csörömpölést sem hallottunk.

Egy óra múlva megkezdtük a leszállást. Nem egygyepesen leszáncázva, délután négy órakor a pásztorgyerekeknél termettünk, mondhatom, fáradtan, éhesen.

A vezető sem volt már rest; roppant rakás száraz gyalogfenyőt hordott össze; lobogott a láng, szikrát hányt az üszök, a vasedényben pedig süstörgött, sercegett a pörkölt.

A két kis tótcoska, a Jankó meg az Ondrik is hozzáláttak az estebéd főzéséhez, ami aztán istenigazában havasi szakácmesterség volt.

Galuskát főztek ekképpen: egyetlen fazekukban felforralták a vizet, aztán beletöltötték a lisztet s egy fenyőfalapickával vastag péppé kavarták; mikor ez megvolt, az Ondrik levetette báránybőrködmenét, kiterítette a gyepre, a kicsávázott oldallal felfelé; a lapickával kivagdosta a galuskát s kirakta a ködmenre; amikor már az egész pépet felhasználta, kimosta a fazekat, zsirt tett belé, ezt felolvasztotta, azután szépen belerakta a galuskákat, megkavarta s készen volt!

No már ennél egyszerűbb főzést képzelni sem lehet; a főztjük, az igaz, nem volt valami szerfölött ízletes; de a havas friss levegője nagy éhségcsináló, az éhség pedig megfűszerezi még a legszegényebb ételt is.

A pörköltből nekik is jutott, de ki is tisztítottuk azt a vasfazekat, hogy csak ugy fénylett belé.

Lassan ránk esteledett az idő.

Mi is lenyugodtunk s aki az éj folytában felébredt, jól megrakta a tüzet.

Herman Ottó.

(Herman Ottó természettudós, született Diósgyőrön 1835-ben. Meghalt 1914-ben. Szép munkákat írt a magyar népről, a magyar halászatról, pásztorról, tengerről, hegyekekről.)